

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

25 липня 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 1526/дп-16

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі:

головуючого – Козьякова С.Ю.,

членів Комісії: Бутенка В.І., Василенка А.В., Весельської Т.Ф.,
Заріцької А.О., Луцюка П.С., Макарчука М.А., Мішина М.І.,
Патрюка М.В., Тітова Ю.Г., Устименко В.Є., Шиловой Т.С.,

розглянувши дисциплінарну справу, відкриту стосовно судді Токмацького районного суду Запорізької області Гавілей Марини Миколаївни за зверненням голови Токмацького районного суду Запорізької області Курдюкова В.М.,

встановила:

У березні 2015 року на адресу Комісії надійшло звернення голови Токмацького районного суду Запорізької області Курдюкова В.М. щодо поведінки судді Токмацького районного суду Запорізької області Гавілей М.М.

Голова Токмацького районного суду Запорізької області Курдюков В.М. у зверненні до Комісії зазначає, що суддею Гавілей М.М. порушено вимоги щодо неупередженого розгляду справи. Зокрема, порушено правила щодо відводу (самовідводу) під час розгляду справи № 328/2238/14-к за заявою судді Токмацького районного суду Запорізької області Ушато І.Г. про самовідвід у кримінальному провадженні за обвинуваченням ОСОБА_1 та під час розгляду справи № 328/152/15-к за заявою судді Ушато І.Г. про відвід судді цього ж суду Петренко Л.В. у справі за заявою Ушато І.Г. про самовідвід у кримінальному провадженні за обвинуваченням ОСОБА_2.

У зверненні вказується, що суддя Гавілей М.М. 16 червня 2014 року та 21 січня 2015 року постановила ухвали у цих кримінальних справах, учасником процесу в яких була адвокат Майсак В.О.

З 19 червня 2013 року адвокат Майсак В.О. є представником Гавілей М.М. у справі за позовом ТУ ДСА України в Запорізькій області до Гавілей М.М. про усунення перешкод у користуванні земельною ділянкою та в адміністративній справі за позовом Гавілей М.М. до заступника начальника ІДАБК у Запорізькій області, ІДАБК у Запорізькій області.

Автор звернення зауважує на тому, що суддею Гавілей М.М. після розподілу у її провадження кримінальної справи за обвинуваченням ОСОБА_2 заявлено самовідвід саме з тих підстав, що адвокат Майсак В.О. є учасником процесу у цій кримінальній справі та з 19 червня 2013 року є її представником у інших справах.

Відповідно до статті 81 КПК України думка адвоката Майсак В.О. як особи, що бере участь у кримінальному провадженні, мала бути вислухана суддею Гавілей М.М. під час вирішення заяв про відвід 16 червня 2014 року та 21 січня 2015 року.

З урахуванням викладених обставин голова Токмацького районного суду Запорізької області Курдюков В.М. просить Комісію притягнути суддю Токмацького районного суду Запорізької області Гавілей Марину Миколаївну до дисциплінарної відповідальності.

28 березня 2015 року набрав чинності Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» (далі - Закон), яким Закон України «Про судоустрій і статус суддів» викладено у новій редакції. Відповідно до пункту 8 Розділу II цього Закону (Прикінцеві та перехідні положення) заяви та скарги, подані до набрання чинності цим Законом, а також дисциплінарні провадження щодо суддів, розпочаті до набрання чинності цим Законом, здійснюються відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції, що діяла на момент подачі відповідної заяви (скарги) до Комісії, відкриття відповідного дисциплінарного провадження.

Враховуючи наведене, дисциплінарне провадження за даною скаргою здійснюється за Законом України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року.

Відповідно до вимог статті 86 Закону членом Комісії проведено перевірку даних про наявність підстав для притягнення судді Гавілей М.М. до дисциплінарної відповідальності, за результатами якої складено висновок з викладенням виявлених фактів та обставин.

Рішенням Комісії від 26 січня 2016 року № 115/дп-16 стосовно судді Токмацького районного суду Запорізької області Гавілей М.М. відкрито дисциплінарну справу.

Копію зазначеного рішення Комісії та висновок члена Комісії, складений за результатами перевірки за зверненням голови Токмацького районного суду Запорізької області Курдюкова В.М., суддя Гавілей М.М. отримала 05 лютого 2016 року.

Суддя Токмацького районного суду Запорізької області Гавілей М.М. не прибула на засідання Комісії 25 липня 2016 року, до Комісії направила клопотання про розгляд дисциплінарної справи за її відсутності.

Голова Токмацького районного суду Запорізької області Курдюков В.М. на засідання Комісії не прибув, про час, місце проведення засідання був повідомлений завчасно, до Комісії направили клопотання про розгляд дисциплінарної справи за його відсутності у зв'язку з навантаженням, його неприбуття не перешкоджало розгляду дисциплінарної справи по суті.

Суддя Гавілей М.М. скористалася своїм правом та надала Комісії пояснення, в яких зазначила, що 19 січня 2015 року суддя Ушатий І.Г. заявив відвід судді Петренко Л.В. з підстав оскарження дій судді до Комісії, звернень до прокуратури Запорізької області, засобів масової інформації, 20 січня 2015 року зазначена заява була розподілена їй у провадження та розглянута у порядку статті 81 КПК України. Адвокат Майсак В.О. участі під час розгляду у судовому засіданні заяви про відвід судді Ушатого І.Г. не брала.

Стосовно розгляду заяви судді Ушатого І.Г. про самовідвід у поясненнях суддя Гавілей М.М. вказала, що того ж дня розглянула таку заяву, при розгляді вказаної заяви адвокат Майсак В.О. участі не брала.

Суддя Гавілей М.М. також зауважує, що 21 січня 2015 року у її провадження надійшло кримінальне провадження за обвинуваченням ОСОБА_2 у вчиненні злочинів, передбачених частиною 1 статті 185, частиною 2 статті 185 КК України. У цій справі нею заявлено самовідвід, який був задоволений суддею Петренко Л.В.

На думку судді Гавілей М.М., підстав для самовідводу під час розгляду нею заяви про відвід судді Петренко Л.В. та заяви судді Ушатого І.Г. про самовідвід вона не вбачала, оскільки були відсутні очевидні обставини, які б викликали сумніви у її об'єктивності та неупередженості. Зокрема, вона виходила з того, що адвокат Майсак В.О. участі у розгляді заяв про відвід і самовідвід не брала; її участь не була обов'язковою під час розгляду заяв про відвід і самовідвід, нез'ясування думки адвоката Майсак В.О. з приводу заявлених самовідводів (відводів) та її неявка в судові засідання не перешкоджали розгляду заяв про відвід і самовідвід, для яких передбачений особливий порядок розгляду на відміну від кримінального провадження; суддя Ушатий І.Г., суддя Петренко Л.В. та прокурори в судових засіданнях при розгляді заяв про відвід і самовідвід відводи Гавілей М.М. як головуючому з приводу участі адвоката Майсак В.О. в кримінальному провадженні не заявляли; задоволенням заявлених самовідводів та відводів права та інтереси заявника та інших учасників процесу не було порушено і не призвело до будь-яких негативних наслідків, аналогічні рішення з приводу самовідводу судді Ушатого І.Г. приймалися іншими суддями Токмацького районного

суду, якими задовольнялися його заяви про самовідвід з підстав участі у справах адвоката Майсак В.О. як колишньої цивільної дружини.

Суддя Гавілей М.М. наголошує на тому, що її самовідводи, які було розглянуто іншими слідчими суддями та задоволені як обґрунтовані, пов'язані з обов'язковою участю адвоката Майсак В.О. у кримінальних провадженнях, неявка якої перешкоджала б здійсненню судочинства.

Заслухавши доповідача, дослідивши матеріали дисциплінарної справи, Комісія встановила такі факти та обставини.

Указом Президента України «Про призначення суддів» від 12 березня 2012 року № 193/2012 Гавілей Марину Миколаївну призначено на посаду судді Токмацького районного суду Запорізької області.

Відповідно до договорів про надання юридичних послуг від 19 червня 2013 року № 35-ц та 08 жовтня 2014 року між адвокатом Майсак В.О. та Гавілей М.М. адвокат Майсак В.О. є представником судді Гавілей М.М. у цивільній справі за позовом ТУ ДСА України в Запорізькій області до Гавілей М.М. про усунення перешкод у користуванні земельною ділянкою, що перебуває у провадженні Василівського районного суду Запорізької області, та в адміністративній справі за позовом Гавілей М.М. до заступника начальника ІДАБК у Запорізькій області, ІДАБК у Запорізькій області.

У провадження судді Ушатого І.Г. надійшло кримінальне провадження НОМЕР_1 за обвинуваченням ОСОБА_1 у вчиненні злочину, передбаченого частиною 1 статті 197-1 КК України, у якому з 25 червня 2014 року бере участь захисник Майсак В.О.

У зазначеній справі суддею Ушатим І.Г. 26 червня 2014 року заявлено самовідвід у зв'язку з тим, що захисник обвинуваченого ОСОБА_1 - адвокат Майсак В.О., була цивільною дружиною судді.

Ухвалою Токмацького районного суду Запорізької області від 26 червня 2014 року (головуючий - суддя Гавілей М.М.) самовідвід судді Ушатого І.Г., заявлений ним у кримінальному провадженні НОМЕР_1, задоволено.

Крім того, у провадженні судді Ушатого І.Г. перебувало кримінальне провадження НОМЕР_2 за обвинуваченням ОСОБА_2 у вчиненні злочинів, передбачених частиною 1 статті 185, частиною 2 статті 185 КК України, у якому адвокат Майсак В.О. також була учасником процесу.

У зазначеній кримінальній справі суддею Ушатим І.Г. заявлено самовідвід із тих же саме підстав.

Заяву судді Ушатого І.Г. про самовідвід передано для розгляду судді Петренко Л.В., якому суддею Ушатим І.Г. заявлено відвід.

Заяву судді Ушатого І.Г. про відвід судді Петренко Л.В. передано для розгляду судді Гавілей М.М., яка 20 січня 2015 року ухвалою задовольнила цю заяву (судова справа № 328/152/15-к).

Того ж дня заява судді Ушатово І.Г. про самовідвід після повторного автоматизованого розподілу була передана для розгляду судді Гавілей М.М., якою 21 січня 2015 року постановлено ухвалу про задоволення заяви судді Ушатово І.Г. про самовідвід.

21 січня 2015 року кримінальне провадження НОМЕР_2 за обвинуваченням ОСОБА_2 у вчиненні злочинів, передбачених частиною 1 статті 185, частиною 2 статті 185 КК України, після повторного автоматизованого розподілу передано у провадження судді Гавілей М.М.

22 січня 2015 року суддею Гавілей М.М. було заявлено самовідвід у вказаному кримінальному провадженні з тих підстав, що представник потерпілого СВК «Мирний» - адвокат Майсак В.О., є її представником у цивільній справі за позовом ТУ ДСА України в Запорізькій області до Гавілей М.М. про усунення перешкод у користуванні земельною ділянкою та в адміністративній справі за позовом Гавілей М.М. до заступника начальника ІДАБК у Запорізькій області, ІДАБК у Запорізькій області. До заяви було додано договори про надання юридичних послуг між адвокатом Майсак В.О. та суддею Гавілей М.М. від 19 червня 2013 року № 35-Ц та від 08 жовтня 2014 року № 27-Ц.

Ухвалою Токмацького районного суду Запорізької області від 22 січня 2015 року (головуючий - суддя Петренко Л.В.) самовідвід судді Гавілей М.М. задоволено, справу передано для автоматизованого розподілу у провадження іншого судді.

Таким чином, на час розгляду заяви судді Ушатово І.Г. про самовідвід у кримінальному провадженні за обвинуваченням ОСОБА_1 та заяви судді Ушатово І.Г. про відвід судді Петренко Л.В. у кримінальному провадженні за обвинуваченням ОСОБА_2 суддя Гавілей М.М. мала неслужбові взаємовідносини з адвокатом Майсак В.О., яка представляла інтереси Гавілей Марини Миколаївни у цивільній та адміністративній справах, що підтверджується копіями договорів між адвокатом Майсак В.О. та Гавілей М.М. про надання юридичних послуг від 19 червня 2013 року № 35-Ц та від 08 жовтня 2014 року № 27-Ц, а також копією ухвали Василівського районного суду Запорізької області від 15 жовтня 2014 року.

Частиною 3 статті 81 КПК України передбачено, що при розгляді відводу має бути вислухана особа, якій заявлено відвід, якщо вона бажає дати пояснення, а також думка осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні.

Відповідно до ухвали Токмацького районного суду Запорізької області від 22 січня 2015 року, якою задоволено заяву судді Гавілей М.М. про самовідвід у кримінальному провадженні за обвинуваченням ОСОБА_2, визнано встановленим, що адвокат Майсак В.О. є представником потерпілого СВК «Мирний» у кримінальному провадженні НОМЕР_2, а також представником Гавілей М.М. у справі за

позовом ТУ ДСА України в Запорізькій області до Гавілей М.М. про усунення перешкод у користуванні земельною ділянкою, що перебуває у провадженні Василівського районного суду Запорізької області, та в адміністративній справі за позовом Гавілей М.М. до заступника начальника ІДАБК у Запорізькій області, ІДАБК у Запорізькій області, що підтверджено договорами про надання юридичних послуг від 19 червня 2013 року № 35-Ц та від 08 жовтня 2014 року № 27-Ц.

При цьому в ухвалі від 22 січня 2015 року з огляду на положення пункту 4 частини 1 статті 75 КПК України, практику Європейського суду з прав людини (справи «Гаусшильдт проти Данії», «Мироненко і Мартиненко проти України»), позицію Верховного суду України у справі № 5-15П12 щодо визначення у кожній окремій справі наявності стосунків, які свідчать про те, що суд не є безстороннім, зазначено, що розгляд суддею Гавілей М.М. кримінальної справи за участі адвоката Майсак В.О., яка є її представником у інших справах, ставить під сумнів принципи неупередженого розгляду справи безстороннім і неупередженим судом.

Такі обставини визнані встановленою підставою для визнання самовідводу судді Гавілей М.М. у даній кримінальній справі об'єктивно обґрунтованими.

Таким чином, під час перевірки з'ясовано обставини, що свідчать про суперечливий підхід судді до вирішення питань про відвід та самовідвід судді.

При розгляді кримінального провадження за обвинуваченням ОСОБА_2 у вчиненні злочину, передбаченого частинами 1 та 2 статті 185 КК України, суддя Гавілей М.М. заявила самовідвід, однак у цьому ж кримінальному провадженні (єдиний унікальний номер справ різний) вона розглянула заяву судді Ушатого І.Г. про відвід судді Петренко Л.В. та заяву судді Ушатого І.Г. про самовідвід, ухваливши судові рішення за результатами розгляду цих заяв.

Проте зазначені у поясненнях судді Гавілей М.М. обставини свідчать, що нею допущено помилкове суб'єктивне тлумачення положень кримінального процесуального законодавства щодо вирішення питання про відвід (самовідвід).

У поясненнях вона зазначає, що під час розгляду вказаних справ зверталась за консультацією до суддів апеляційного суду Запорізької області, якими їй були надано роз'яснення щодо незловживання правом на самовідвід.

Комісією не встановлено обставин, які б безперечно підтверджували, що наведені дії під час розгляду зазначених у зверненні заяв про відвід, самовідвід суддею Гавілей М.М. вчинено навмисно чи внаслідок неналежного ставлення судді до службових обов'язків.

Крім того, Комісія враховує, що незаявлення самовідводу суддею Гавілей М.М. під час розгляду заяв судді Ушатою І.Г. про самовідвід та відвід судді Петренко Л.В. не призвело до істотних негативних наслідків.

Таким чином, Комісія вважає за необхідне припинити провадження у дисциплінарній справі стосовно судді Гавілей М.М.

Керуючись статтями 83-89, 97 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року, Вища кваліфікаційна комісія суддів України

вирішила:

припинити дисциплінарну справу стосовно судді Токмацького районного суду Запорізької області Гавілей Марини Миколаївни за зверненням голови Токмацького районного суду Запорізької області Курдюкова В.М.

Головуючий

С.Ю. Козьяков

Члени Комісії:

В.І. Бутенко

Т.Ф. Весельська

А.В. Василенко

А.О. Заріцька

П.С. Луцюк

М.А. Макарчук

М.І. Мішин

М.В. Патрюк

Ю.Г. Тітов

В.Є. Устименко

Т.С. Шилова